

Toeziht bij het oprigten v. fabrieken, magazijnen, bewaarplaatsen enz., welke gevaar, schade of hinder kunnen veroorzaken.

[18. 6.]

MEMORIE VAN BEANTWOORDING van het Voorloopig Verslag der Commissie van Rapporteurs over het ontwerp van wet tot regeling van het toeziht bij het oprigten van fabrieken, magazijnen, bewaarplaatsen en andere inrigtingen, welke gevaar, schade of hinder kunnen veroorzaken.

§ 1. Na overweging van hetgeen in het Voorloopig Verslag wordt aangevoerd, om ook voor de oprigting van fabrieken, welke slechts hinder kunnen veroorzaken, voorafgaande vergunning te vorderen, meent de ondergeteekende aan dat verlangen niet te mogen toegeven. Naar zijn oordeel moet de wetgever de vrije uitoefening der nijverheid slechts in die gevallen beperken waar dit in het algemeen belang wordt gevorderd. Is uit eene industrie gevaar of schade te wachten, dan is het de pligt des wetgevers daartegen te waken, daar het bijzonder belang van den industrieel voor het algemeen belang moet wijken. Verder te gaan dan het algemeen belang eischt en ten gerieve van naburen, die uit eenigen tak van nijverheid last of hinder vreezen, de nijverheid aan banden te leggen, gaat zijns inziens te ver. Daarenboven is het begrip van hinderlijke industrien uit den aard der zaak onbepaald en rekbaar, gelijk in de toelichtende Memorie werd opgemerkt. Wat toch zal men daaronder moeten brengen?

Het Voorloopig Verslag spreekt van geraasmakende fabrieken. Maar zal men voor elke industrie die geraas maakt voorafgaande vergunning moeten vragen? Zal men dit eischen voor die menigvuldige bedrijven, als koper-slagerijen, kuiperijen, blikslagerijen en andere welke uitoefening noodzakelijk met eenig geraas gepaard gaat? Neemt men het gerief der naburen zoo zeer in bescherming, moet men dan ook het gebruik van mangels, het bespelen van blaasinstrumenten en andere verrigtingen, die voor naburen hinderlijk kunnen zijn, niet evenzeer verbieden? Acht men dit laatste ongeraden en de vrijheid te veel belemmerend, welke is dan de grond, waarom men de nijverheid dien band zal opleggen?

Het Voorloopig Verslag maakt ook melding van inrigtingen als oliemolens, die sterk gedreun veroorzaken, en van fabrieken en werkplaatsen, welke vestiging in eene bepaalde buurt op de waarde der daar aanwezige panden een ongunstigen invloed zou uitoefenen. Hierop valt te antwoorden, dat onder de in art. 2 van het wets-ontwerp opgenoemde gevaarlijke of schadelijke inrigtingen, ook de olie-fabrieken voorkomen, en dat wanneer men tot beginsel wilde aannemen dat al wat tot waardevermindering van panden mogt kunnen leiden moest worden geweerd, op de bevoegdheid om vrij over zijn eigendom te beschikken een niet te verschoonen inbreuk zou worden gemaakt. Op denzelfden grond zou men ook de vestiging van winkels, tapperijen en dergelijke in buurten waar deze nog niet gevonden worden, moeten verbieden, omdat daaruit eene waardevermindering der panden te vreezen is.

In overeenstemming met hetgeen hierboven werd gezegd, dat alleen om redenen aan het algemeen belang ontleend de uitoefening van industrie mag worden belemmerd, wordt in art. 5 de vergunning van het gemeentebestuur gevorderd voor de oprigting van fabrieken, welke door haar geraas storend kunnen werken op in de nabijheid gelegene inrigtingen, die uitsluitend bestemd zijn voor verpleging van zieken, uitoefening der openbare godsdienst of het geven van onderwijs. Hier toch komen algemeene belangen in het spel, die niet voor het bijzonder belang van den industrieel mogen onderdoen. Zijn er nog andere openbare belangen, welke door de vestiging van industrien in de onmiddellijke nabijheid kunnen lijden, de ondergeteekende is bereid daarvoor evenzeer eene plaats in art. 5 in te ruimen. Hij zal daarom gaarne vernemen, welke wetenschappelijke inrigtingen en andere van algemeen nut het Voorloopig Verslag op het oog heeft, doch meent daaronder geenszins de mede daarin genoemde logementen te mogen begrijpen.

Indien de wet overeenkomstig deze voordragt slechts voor gevaarlijke en schadelijke fabrieken voorafgaande vergunning vordert, staat het den gemeenteraden niet vrij dergelijke bepalingen omtrent hinderlijke fabrieken te maken. Door dit te doen zouden zij treden in hetgeen de wet van algemeen Rijksbelang verklaard heeft, en dus in strijd met art. 150 der gemeentewet handelen. Om dezelfde

reden zou het hun niet vrij staan de uitoefening van dergelijke bedrijven tot eene bepaalde wijk of straat te beperken.

Art. 8, waarop het Voorloopig Verslag zich beroept, gaat blijkens de daarin aangebrachte wijziging uit van het beginsel, dat eene bepaalde buurt kan worden aangewezen, waar zekere industrie zich zou kunnen vestigen, zonder de bijzondere vergunning te behoeven die zij anders zou noodig hebben. Wordt voor de uitoefening van eenig bedrijf geene voorafgaande vergunning door de wet gevorderd, dan staat het den industrieel vrij zich te vestigen waar hij wil en kan hij door den gemeenteraad in die vrijheid niet worden belemmerd.

§ 2. De ondergeteekende meent te kunnen verwijzen naar hetgeen hieromtrent in de Memorie van Toelichting tot het ontwerp van 1864—1865 op art. 1 is aangegeekend en waarmede hij zich geheel vereenigt. Daar de vraag, of vergunning zal worden verleend en welke voorwaarden daaraan zullen verbonden worden, van de plaatselijke gesteldheid afhangt, is het gemeentebestuur de aangewezen autoriteit om over die verzoeken te oordeelen. De opdragt aan dat bestuur zal bovendien de spoedige afdoening, die voor den industrieel zoo veel waard is, bevorderen. Mogten locale belangen soms tot partijdige uitspraak leiden, dan geeft het hooger beroep op den Koning hiertegen voldoende waarborg.

§ 3. Hoezeer het nut van bepalingen in het belang der veiligheid en gezondheid der fabriekarbeiders niet te ontkennen is, ligt dit niet in den kring van deze wet, die ten doel heeft ter vervanging van het besluit van 1824 het toeziht bij de oprigting van fabrieken te regelen. Die voorschriften schijnen echter niet bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur te kunnen worden gegeven, maar het onderwerp eener afzonderlijke wet te moeten uitmaken.

§ 4. Wanneer overeenkomstig art. 3 de inrigtingen in art. 2 genoemd bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur kunnen worden aangevuld, schijnt er tegen de vermelding dier inrigtingen in de wet zelve geen bezwaar te kunnen bestaan.

§ 5. De leden, die in de artt. 27 en 28 van het ontwerp geen voldoende waarborgen vonden ten opzichte van inrigtingen van Staatswege in werking te brengen, schijnen twee zaken over het hoofd te zien, die hier van het grootste gewigt zijn: 1°. dat over de te nemen beslissing de Raad van State, afdeling voor de geschillen van bestuur, gehoord wordt en dat volgens art. 40 der wet van 21 December 1861 (*Staatsblad* n°. 129), indien de Koninklijke beslissing van het advies van den Raad van State afwijkt, zoowel de door dien Raad ontworpen beslissing als het rapport van den Minister, die eene afwijzende uitspraak voordraagt, in de *Staats-courant* moeten worden geplaatst; 2°. dat de voordragten tot het nemen van beslissingen ter uitvoering dezer wet door den Minister van Binnenlandsche Zaken, als met die uitvoering belast, moeten worden genomen. De openbaarheid aan de genomen beslissing en aan de daarvoor aangegeven gronden te verleenen geeft den krachtigsten waarborg, dat niet dan om afdoende redenen van het advies van den Raad van State zal worden afgeweken, terwijl de omstandigheid, dat het hoofd van het Departement van Binnenlandsche Zaken het te nemen Koninklijk besluit contrasigneert, alle vrees moet wegnemen, die blijkens het Voorloopig Verslag bij eenige leden schijnt te bestaan, dat een Minister van Oorlog de vestiging van een kruidmagazijn in het midden eener gemeente, in weerwil van allen tegenstand, zou kunnen doordrijven.

§ 6. Het verzoek om vergunning tot oprigting eener fabriek moet volgens dit ontwerp slechts uit het oogpunt van plaatselijke politie beoordeeld worden. De persoon die het verzoek doet komt daarbij niet in aanmerking, maar alleen de plaats waar de fabriek zal gesteld worden. Bij overdracht der fabriek aan een ander behoeft alzoo geene nieuwe vergunning gevraagd te worden.

Art. 1. Onder fabriek kan naar het oordeel des ondergeteekenden niet wel eene inrigting verstaan worden waar slechts één persoon werkzaam is.

Daarentegen zijn onder bewaarplaatsen in den zin van dit ontwerp te verstaan, schepen die niet tot vervoer maar tot uitoefening van eenig bedrijf of tot bewaring van brandbare stoffen worden gebezigd.

In den considerans is het woord *hinder* bewaard gebleven, omdat het wets-ontwerp in art. 5 ten aanzien van hinderlijke fabrieken voorschriften inhoudt.

Art. 2. Onder § 1 hierboven heeft de ondergeteekende

Toezigt bij het oprigten v. fabrieken, magazijnen, bewaarplaatsen enz., welke gevaar, schade of hinder kunnen veroorzaken.

de redenen vermeld, waarom hij voor de oprigting van *hinderlijke* fabrieken geene voorafgaande vergunning wenschelijk acht. Hij ziet er echter geen bezwaar in om in dit artikel ook de eesten, suikerraffinaderijen, wattenfabrieken, bakkerijen en loodsmelterijen op te nemen.

Ad II. De verlangde bijvoeging is thans geschied.

Ad IV. Het schijnt niet noodig de olielagerijen hier afzonderlijk op te noemen, daar zij in de algemeene omschrijving van dit onderdeel zijn begrepen.

Ad XI. Onder roterijen is niet alleen het roten op het land, maar ook in fabrieken te verstaan, welk laatste tegenwoordig in de provincie Groningen plaats heeft. De verpestende stank die deze bewerking doet ontstaan en die voor de gezondheid nadeelig is, maakt het nemen van voorzorgen noodig.

Ad XV. De brouwerijen zijn thans ook in het artikel opgenomen.

Art. 4. Dit artikel staat in naauw verband met art. 6. Zoo er voor de oprigting van een stoomwerktuig geene voorafgaande vergunning gevorderd wordt is het rationeel dat de aanwending van stoomkracht niet in aanmerking worde genomen bij de beoordeeling van verzoeken om vergunning tot het in werking brengen van de in art. 2 bedoelde inrigtingen. Ook na overweging van hetgeen hier in het midden wordt gebracht, meent de ondergeteekende bij zijn gevoelen te moeten blijven volharden. Volgens de wet van 28 Mei 1869 (*Staatsblad* n°. 97), mag geen stoomketel in werking worden gebracht zonder voorafgaande vergunning van den Minister van Binnenlandsche Zaken, welke vergunning niet wordt verleend dan nadat de ketel van Regeringswege is beproefd en de veiligheidsstoestellen zijn onderzocht, terwijl alle in gebruik zijnde stoomketels met toebehooren aan een voortdurend toezigt van Regeringswege onderworpen blijven. Waartoe zou nu eene tweede vergunning voor de plaatsing van het stoomwerktuig dienen? Zal deze meer zekerheid voor het publiek opleveren dan de eerste, die niet dan na een onderzoek van deskundigen wordt verleend? Is het nut van die tweede vergunning twijfelachtig, mag men dan de nijverheid dien last opleggen die noodwendig met tijdverlies gepaard gaat? De aangehaalde wet geeft naar het oordeel des ondergeteekenden voldoende waarborgen, en zoo er nog iets aan mogt ontbreken, dan zal de in art. 6 van dit ontwerp bedoelde algemeene maatregel van inwendig bestuur daarin voorzien.

Art. 5. Er bestaat geen bezwaar tegen om den hier vermelden afstand tot 200 meters terug te brengen. Het woord *kunnen* zal in den eersten regel van dit artikel behooren te blijven, omdat zoolang de fabriek niet is opgericht slechts ondersteld kan worden dat de daarin te verrigten werkzaamheden storend op nabijgelegen inrigtingen zullen werken.

Het woord *fabriek* is hier in den meest algemeenen zin op te vatten.

Art. 6. In eene wet, die voor de oprigting van sommige fabrieken voorafgaande vergunning eischt, schijnt wel gezegd te kunnen worden, dat de oprigting van stoomwerktuigen vrij is, wanneer daarvoor geene vergunning gevorderd wordt. Volgens de wet van 28 Mei 1869 (*Staatsblad* n°. 97) is wel voor het in werking brengen van een stoomketel maar niet voor de oprigting van het stoomwerktuig vergunning noodig, en al vordert de in dit artikel bedoelde algemeene maatregel de inachtneming van eenige veiligheidsmaatregelen, dan bestaat er volgens het ontwerp vrijheid om het stoomwerktuig te plaatsen waar men wil.

Alin. 2. De woorden *zooveel mogelijk*, zijn in het artikel ingelascht, omdat het middel om den rook geheel te verbranden nog niet is uitgevonden.

Het gebod tot rookverbranding ook op bestaande fabrieken toepasselijk te verklaren zou voor belanghebbenden te bezwarend zijn. Wanneer, gelijk door deskundigen beweerd wordt, rookverbranding tot bezuiniging leidt, kan men aannemen, dat de fabrikant bij vernieuwing of herstel zijner vuurhaarden dat middel uit eigen beweging in toepassing zal brengen.

Alin. 3. De hier bedoelde algemeene maatregel zal niet, gelijk ten onrechte wordt ondersteld, denzelfden afstand van belendende gebouwen voorschrijven, onverschillig of het kleine of groote stoomwerktuigen geldt. Bij het voorschrijven van veiligheidsmaatregelen zal van zelf op het meer of minder gevaar, dat stoomwerktuigen van grooter of kleiner paardenkracht opleveren, het oog worden gehouden.

Om geene onzekerheid te weeg te brengen schijnen de

woorden *belendende eigendommen* te moeten behouden blijven. Indien de eigenaars van belendende perceelen de naleving der gegeven voorschriften niet eischen, kan men met grond aannemen, dat het gevaar voor verder afwonenden niet groot zal zijn.

Alin. 4. Van rook kunnen niet alleen de belendenden, maar ook de verder afwonenden en dezen dikwerf nog in erger mate last hebben; het kan dus niet aan eerstgenoemden worden vrijgelaten den fabrikant van het gebod tot rookverbranding vrij te stellen.

Om de bedoeling beter te doen uitkomen zijn de woorden *bij de oprigting van het stoomwerktuig* ingelascht.

Art. 7. De redactie van het vroeger ontwerp is thans weder hersteld, daar de bedoeling van het artikel geene andere is, dan om burgemeester en wethouders handelend te laten optreden, wanneer eene inrigting, in de wet zelve niet bedoeld, de openbare veiligheid of gezondheid mogt bedreigen.

Art. 8. De bedoeling van deze bepaling schijnt niet goed begrepen. Gelijk reeds in de Memorie van Toelichting tot de beide vorige ontwerpen werd opgemerkt, kan de openbare orde of gezondheid eischen, dat eenig bedrijf slechts op eene bepaalde plaats in de gemeente worde uitgeoefend. Naar de tegenwoordige wetgeving kan de gemeenteraad dit echter niet bepalen, omdat zoodanige verordening in het Koninklijk besluit van 1824 zou ingrijpen, de vergunningen ingevolge dat besluit verleend tot uitoefening van zoodanig bedrijf zou vernietigen en het verder verlenen van die vergunningen zou beletten. Op deze gronden verklaarde dan ook de Hooge Raad in het aangehaald arrest eene verordening van 's Hertogenbosch niet verbindend, waarbij het slagten op andere plaatsen dan in het door het gemeentebestuur opgericht algemeen slagthuis werd verboden. Vele gemeentebesturen hebben het verlangen te kennen gegeven dat hun de bevoegdheid tot het maken van zoodanige verordening mogt worden verleend, daar het voor den behoorlijken afvoer van bloed en andere onreinheden en voor het houden van toezigt op al het ter slagting bestemde vee wenschelijk is, dat algemeene slagthuizen opgericht en de slagers verplicht worden uitsluitend daar te slagten. Die bevoegdheid wordt hier gegeven, doch niet alleen tot het slagersbedrijf maar ook tot andere bedrijven uitgestrekt, terwijl de gevorderde goedkeuring van Gedeputeerde Staten en het toegestaan beroep op den Koning voldoende waarborgen tegen misbruik geven. Deze afwijking van het gemeene regt, dat slechts mededeeling van plaatselijke verordeningen aan Gedeputeerde Staten doch geene goedkeuring vordert, is hier noodig om de ingezetenen tegen willekeur te beschermen.

Dergelijke afwijkingen worden ook elders, bijv. in art. 29, 2de lid, der wet van 10 April 1869 (*Staatsblad* n°. 65) gevonden.

Dit voorschrift is geheel iets anders dan het aanwijzen eener bepaalde buurt of straat voor de uitoefening van zekere bedrijven waarvan het Voorloopig Verslag melding maakt. De bedoeling van dit laatste is alleen om de nijverheid vrijheid te geven een of anderen tak zonder voorafgaande vergunning op eene bepaalde plaats, waar dit zonder vrees voor gevaar of schade geschieden kan, uit te oefenen. Die bevoegdheid gaf het besluit van 1824 in art. 5 en wordt thans op nieuw in het eerste lid van dit wetsartikel verleend.

Bijzondere waarborgen tegen willekeur schijnen hier niet noodig, daar art. 153 der gemeentewet hiertegen voldoende kan waken. Al wordt eene wijk of straat voor een der in art. 2 en 3 bedoelde bedrijven aangewezen, dan blijft het den industrieel toch vrijgelaten zijne inrigting elders te plaatsen, mits hij daartoe vooraf vergunning heeft verkregen.

Art. 9, ad 2um. Bij art. 5 komt alleen de vraag te pas, of de fabriek voor nabijgelegen openbare inrigtingen zoo storend zal werken, dat de vergunning behoort te worden geweigerd. Ter beoordeeling dezer omstandigheid schijnt slechts overlegging van hetgeen in art. 9, 1°. en 3°. b gevorderd wordt noodig. Verlangt het bestuur meer inlichting, het kan die vragen.

De woorden: *aanwijzende de inwendige samenstelling der inrigting*, schijnen beter uit te drukken wat men ter beoordeeling der inrigting noodig heeft.

Ad 3um. Het hier bedoelde uittreksel wordt gevorderd om de perceelen te leeren kennen, die binnen den bepaalden kring zijn gelegen.

Wanneer dat uittreksel de ziekeninrigtingen enz. aan-

Toezigt bij het oprigten v. fabrieken, magazijnen, bewaarplaatsen enz., welke gevaar, schade of hinder kunnen veroorzaken.

wijst, is het geheel onnoodig deze nog nader door eene kaart aan te duiden.

Alleen het verzoek, niet de bijlagen, behoeft op zegel geschreven te worden.

Art. 10. Indien de toestemming van belanghebbenden gevorderd werd voor de oprigting eener fabriek in de nabijheid hunner perceelen, dan zou zeker de kennisgeving ook aan de eigenaars dier perceelen moeten geschieden. Daar echter die kennisgeving slechts geschiedt om met de bezwaren, die er tegen de oprigting eener fabriek bestaan, bekend te worden, schijnt het voldoende de gebruikers der perceelen met het ingediend verzoek in kennis te stellen, daar deze even goed over die bezwaren kunnen oordeelen en er niet minder belang bij hebben dan de eigenaars. Kennisgeving aan de eigenaars, die dikwerf elders wonen, zou verlenging van den termijn noodig maken en de spoedige afdoening der zaak vertragen.

De openbare aankondiging behoeft zich slechts tot eene algemeene aanduiding van het verzoek te bepalen, daar belanghebbenden op de secretarie van het verzoek en de bijlagen kennis kunnen nemen.

Art. 11, alin. 1. Daar het hier de vraag geldt, of het algemeen belang zich tegen het verleenen der gevraagde vergunning verzet, is het aan iedereen vrijgelaten bezwaren in te brengen.

Het is niet duidelijk, op welken grond de uitsluiting van art. 23 op het hier bedoeld lid van het gemeentebestuur zou worden toegepast. Het geldt hier de leiding eener openbare vergadering en het constateren bij proces-verbaal van hetgeen daarin is voorgevallen.

Alin. 2. Schriftelijke bezwaren en toelichtingen moeten in de openbare zitting voorgelezen en aan het proces-verbaal gehecht worden.

Alin. 4. De in deze alinea gebrachte wijziging toont aan dat het de bedoeling is, dat de bezwaarschriften vóór de openbare zitting moeten worden ingediend, dat de verzoeken daarvan gedurende de drie dagen, welke de openbare zitting voorafgaan, inzage op de secretarie kan gaan nemen en die vervolgens schriftelijk kan beantwoorden, en dat het mondeling debat slechts op de openbare zitting plaats heeft.

Art. 14. Ter voorkoming van willekeur schijnt het noodig dat de wet bepale om welke redenen de gevraagde vergunning kan worden geweigerd. Die redenen kunnen met het oog op art. 2 voor de daarin genoemde inrigtingen slechts ontleend worden uit het gevaar voor de veiligheid en uit vrees voor schade aan den gezondheidstoestand.

Art. 15, alin. 2. Onder belanghebbenden zijn te verstaan de gebruikers van de in de nabijheid der fabriek gelegen perceelen. Al hebben de oorspronkelijke gebruikers die perceelen verlaten, dan zijn hunne opvolgers toch als belanghebbenden aan te merken.

Alin. 3. De bedoeling is, dat wanneer eene voorwaardelijke vergunning door den Koning is verleend, het gemeentebestuur den concessionaris niet van een of meer voorwaarden kan ontslaan; deze bevoegdheid komt alleen toe aan de magt die de vergunning verleende.

Alin. 4. Het artikel is thans met eene verwijzing naar art. 10 aangevuld. Bij aanvraag om verlenging schijnt eene nieuwe overlegging der stukken in art. 9 bedoeld niet noodig.

Art. 17, ad lum. In de Memorie van Toelichting tot het ontwerp van 1865/66 werd reeds bij art. 13 aangegeekend, dat onder uitbreiding zoowel vergrooing der gebouwen als vermeerdering van het aantal werktuigen te verstaan is.

Art. 18. Het beroep is thans ook tot vergunningen uitgestrekt, die voorwaardelijk zijn verleend.

Het is niet duidelijk, waarom een termijn zou moeten worden verleend voor het komen in beroep van een geweigerde vergunning. Geenerlei belangen zijn daarbij gemoed, hetgeen bij het verleenen eener vergunning wel het geval is.

Eene uitdrukkelijke bepaling, dat de Raad van State gehoord zal worden over elke zaak, waarin de Koning beslissen moet, schijnt niet noodig, daar zulks uit art. 23 der wet van 21 December 1861 (*Staatsblad* n°. 129) volgt.

Art. 21. In het eerste lid is thans ook art. 23 ingelascht.

De ondergeteekende meent op het behoud van deze bepaling te moeten blijven aandringen. In het belang der openbare veiligheid moet dadelijk een onderzoek ingesteld kunnen worden. Wilde men daarmede wachten tot dat het dagelijksch bestuur bijeengekomen was en eene bijzondere magtiging tot het houden van inspectie gegeven had, de geschikte tijd tot handelen zou dan ligt verstreken zijn.

De wijziging die laatstelijk in het artikel gebragt is, strekt alleen om den vrijen toegang tot fabrieken aan de van wege het gemeentebestuur aangewezen ambtenaren op eigener autoriteit te ontzeggen, maar geenszins om de leden van het gemeentebestuur te verbieden zich van deskundigen bij dat onderzoek te laten vergezellen. Stond hun dit niet vrij, dan zou de opdracht in vele gevallen weinig beduiden.

Art. 22. Het gevaar aan buskruidfabrieken verbonden maakt het juist wenschelijk, dat het toezigt daarop aan het Departement van Oorlog worde opgedragen. Ter uitoefening van dat toezigt zijn zooveel voorzorgen in acht te nemen, die aan de gemeentebesturen onbekend zijn doch waarmede de ambtenaren van genoemd Departement vertrouwd zijn, dat de opdracht van het toezigt aan eerstgenoemden het gevaar ligt zou vermeerderen.

De opdracht van het toezigt op buskruidfabrieken aan den Minister van Oorlog is geheel iets anders dan de beslissing op verzoeken om vergunning tot oprigting dier fabrieken aan dien Minister over te laten, waartegen in § 5 van het Voorloopig Verslag bedenking werd gemaakt. Die beslissing kan, gelijk hierboven werd opgemerkt, even als die van andere gevaarlijke inrigtingen, aan het gemeentebestuur en in hooger beroep aan den Koning worden opgedragen.

Indien het gemeentebestuur van de met het toezigt belaste ambtenaren kennis ontvangt, dat de gestelde voorwaarden niet worden nagekomen, dan zal het ingevolge art. 24 de vergunning behooren in te trekken.

Het is niet wel aan te nemen, dat men zich in de onmiddellijke nabijheid van eene buskruidfabriek of van een buskruidmagazijn zal gaan vestigen; doet men dit, dan heeft men zich de gevolgen er van te verwijten. Doch dit kan geen reden opleveren om den industrieel tot verwijdering zijner inrigting te noodzaken.

Door de verwijzing naar de bepalingen van art. 21 schijnt het niet noodig de bevoegdheid tot binnentreding nader te omschrijven. Al hetgeen in art. 21 voor de leden van het gemeentebestuur is bepaald, is dus evenzeer voor de personen, in art. 22 bedoeld, geschreven.

Art. 23. Door wijziging van dit artikel is aan de gemaakte bedenking te gemoet gekomen.

Art. 24. De ondergeteekende meent bezwaar te moeten maken om de schorsing der werkzaamheden eener fabriek aan burgemeester en wethouders op te dragen. Geschiedde dit, men zou dan in het stelsel dezer wet ter voorkoming van willekeur hooger beroep van de beslissing van burgemeester en wethouders op den Koning moeten toelaten, waardoor de spoedige afdoening, die men hier op het oog heeft, nog meer zou worden verhinderd.

Art. 25. De bevoegdheid tot verwijdering of vernietiging der aanwezige stoffen kan niet wel aan het gemeentebestuur worden toegekend. Door wijziging van art. 26 kan een en ander door den regter in zijn veroordeelend vonnis worden bevolen.

De wet behoeft omtrent de ontzegeling niets te bepalen, daar deze alleen door het bestuur kan geschieden, op wiens last de verzegeling heeft plaats gehad.

Art. 26. Aan de hier geopperde bezwaren is door wijziging van het artikel te gemoet gekomen.

Art. 28. Dit artikel is thans in den verlangden zin aangevuld.

De overgangsbepaling van art. 29 is niet van toepassing op de verzoeken om vergunning tot oprigting van fabrieken, waarvoor krachtens deze wet geene vergunning meer vereischt wordt. Dit geval is daar thans uitdrukkelijk uitgezonderd. Die fabrieken kunnen dus bij het in werking komen dezer wet terstond worden opgericht.

Ten aanzien van de bij vroeger verleende vergunningen opgelegde voorwaarden behoeft deze wet niets te bepalen. Die vergunningen blijven met de gestelde voorwaarden van kracht, zoolang niet de belanghebbenden krachtens art. 15, 2de lid, daarvan worden vrijgesteld.

De plaatselijke verordeningen, waarbij overeenkomstig art. 5 van het Koninklijk besluit van 31 Januarij 1824 (*Staatsblad* n°. 19) bepaalde straten voor de uitoefening van zekere bedrijven werden aangewezen, kunnen blijven bestaan, dewijl daarbij slechts de bevoegdheid om die bedrijven zonder voorafgaande vergunning uit te oefenen gegeven en geenerlei beperking aan de nijverheid opgelegd werd.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
FOCK.